

Fibrinolytika

Fibrinolytika^[1], též trombolytika, jsou léčiva používaná k rozpouštění již vytvořených trombů. Účinkují aktivací **fibrinolytického systému**, který je funkčním protikladem koagulačního systému.

Fibrinolytický systém

Nejprve je proenzym **plazminogen** (přítomný ve sraženině a v plazmě) přeměněn na **plazmin**. Za to jsou zodpovědné **aktivátory plazminogenu** (tkáňový aktivátor plazminogenu t-PA a aktivátor plazminogenu urokinázového typu u-PA), jejichž funkčním antagonistou je inhibitor aktivátoru plazminogenu 1 (PAI-1). Plazmin působí jako proteáza štěpící fibrin na degradační produkty (působí ale s malou substrátovou specifitou a dokáže štěpit i fibrinogen). Fibrinolytika tedy fungují jako **aktivátory plazminogenu**.

Za normálních okolností je fibrinolýza omezena na trombus, volný plazmin je rychle neutralizován α_2 -antiplasminem. Pokud by došlo k systémové aktivaci fibrinolytického systému, nastala by nerovnováha a krvácení. Úspěšnost fibrinolýzy závisí na stáří trombu – čím je starší, tím je lýza obtížnější.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Fibrinolýza.

Ideální fibrinolytikum

- Je podáváno **intravenózně**.
- Působí **selektivně** na trombus.
- **Neaktivuje** plazminogen na plazmin v **plazmě**.

Indikace

Trombolytika se užívají k rozpouštění již vytvořené sraženiny (venózní i arteriální) – u **akutních stavů**:

- rozsáhlá plicní embolie,
- trombóza velkých žilních systémů,
- arteriální uzávěr, embolie v systémovém řečišti,
- Celosvětově je trombolýza používána i u akutních srdečních infarktů^[2], ale v ČR je používána převážně koronarografie s angioplastikou.

Kontraindikace

- Krvácivý stav či riziko krvácení
- Operace, punkce tepny nebo trauma v nedávné době
- Vředová choroba
- Recentní iktus / TIA (<2 měsíce; ne ale akutní)
- Nádorové onemocnění. ^[2]

Nežádoucí účinky

- Krvácení

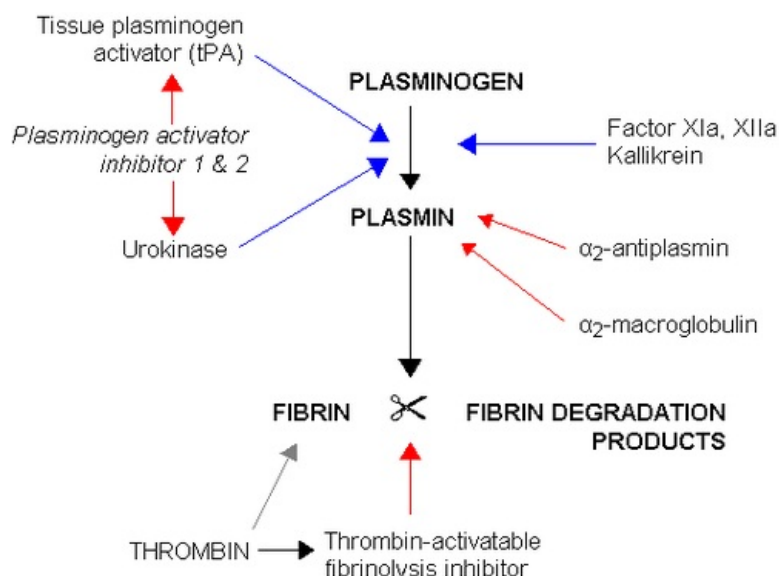
Užívaná léčiva

Základní skupiny fibrinolytik

fibrinolytika I. generace	streptokináza, urokináza	neselektivní, indukuje systémovou fibrinolýzu
fibrinolytika II. generace	t-PA, anistrepláza, altepláza	selektivní vazba na fibrin, není systémová fibrinolýza
fibrinolytika III. generace	retepláza, tenektepláza	selektivní vazba na fibrin, není systémová fibrinolýza, rychlejší nástup než II. generace

Streptokináza

 Podrobnější informace naleznete na stránce Streptokináza.

je neenzymatický protein z β -hemolytických streptokoků, působící jako nepřímý aktivátor plazminogenu (tvoří s plazminogenem komplex konvertující volný plazminogen na plazmin). Plazmatický poločas má 20 minut. Je velmi účinná, levná, ale je antigenní a má hypotenzní účinek^[2]. Z nežádoucích účinků se mohou vyskytnout krvácení, alergie, horečka, případně i anafylaktický šok.

Urokináza

 Podrobnější informace naleznete na stránce Urokináza.

je lidská proteáza syntetizovaná v ledvinách, přímo aktivuje plazminogen. Vzhledem ke svému původu v ledvinách není antigenní, má však nižší účinnost.

Tkáňový aktivátor plazminogenu (t-PA)

působí selektivně na trombus, ale má kratší poločas než streptokináza (5–10 min), což je spojeno s vyšším výskytem reokluze. Je vysoce účinný. Využívá se jako rekombinantní rt-PA neboli **altepláza**.

Anistrepláza (ASPAC - acetylated streptokinase-plazminogen activator complex)

má dlouhý poločas (90 min), takže se podává bolusově intravenózně. Účinkuje selektivněji na fibrin než na fibrinogen, nenavázaná anistrepláza je v plazmě inaktivována α_2 -antiplazminem. Je antigenní. Užívá se zejména u akutního infarktu myokardu.

Odkazy

Související články

- Hemokoagulace
- Hemokoagulace versus antikoagulace
- Antikoagulancia

Zdroj

- LINCOVÁ, Dagmar a Hassan FARGHALI, et al. *Základní a aplikovaná farmakologie*. 2. vydání. Praha : Galén, 2007. s. 277–279. ISBN 978-80-7262-373-0.

Externí zdroje

- NĚKTERÉ ASPEKTY LÉČBY AKUTNÍ PLICNÍ EMBOLIE (<https://www.internimedicina.cz/pdfs/int/2001/10/07.pdf>) prof. MUDr. Jiří Widimský, DrSc., FESC, Interní medicína pro praxi 2001/10
- Doporučené postupy Evropské kardiologické společnosti pro diagnostiku a léčbu akutní plicní embolie, verze 2014 (http://www.kardio-cz.cz/data/upload/Doporucene_postupy_ESC_pro_diagnostiku_a_lecbu_akutni_plicni_embolie_verze_2014.pdf). Stručný přehled vypracovaný Českou kardiologickou společností (2014 ESC Guidelines on the diagnosis and management of acute pulmonary embolism. Summary document prepared by the Czech Society of Cardiology) Richard Rokyta , Martin Hutyrab, Pavel Jansac

Reference

- LINCOVÁ, Dagmar a Hassan FARGHALI, et al. *Základní a aplikovaná farmakologie*. 2. vydání. Praha : Galén, 2007. s. 277–279. ISBN 978-80-7262-373-0.
- BULTAS, Jan. Kurz *Farmakoterapie kardiiovaskulárních chorob*. 3. LF UK, 2010.